

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เกษตรกรและบุคลากรของเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศไทย โดยเฉพาะชนบทห่างไกลส่วนใหญ่จะด้อยโอกาสทางการศึกษา มีความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยที่รัฐบาลกำหนด ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น การอพยพแรงงานเข้าสู่เมือง แรงงานขาดฝีมืออีกทั้งมีปัญหาปากท้องของตัวเอง ทำให้ผลผลิตและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทยจำนวนมากอยู่ในสภาพค่อนข้างต่ำ

การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเกษตรกร การศึกษานอกระบบโรงเรียน ในที่นี้ หมายถึง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ความรู้ด้านสื่อสารมวลชน และการพัฒนาส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ เพราะทุกคนที่อยู่ในสังคมจำเป็นต้องปรับตัว และพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตร จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนา และส่งเสริมสมรรถภาพของเกษตรกรให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรเกิดการค้นพบข้อบกพร่องและปัญหาของตนเอง จะได้แก้ไขให้ตรงจุดกับสาเหตุอีกทั้งเป็นประโยชน์ในการที่จะหาแนวทางในการจัดทำหลักสูตร เนื้อหาสาระในการสอนวิชาชีพด้านการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สภาพภูมิประเทศ และกำลังทุนของชุมชนนั้น ๆ

อำเภอแมริมเป็นอำเภอที่อยู่ใกล้กับอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีทั้งสิ้น 11 ตำบล ได้แก่ ดอนแก้ว แม่สา แม่แรม แม่ริมเหนือ สะดวก จี้เหล็ก เหมืองแก้ว ริมใต้ โป่งแยง ห้วยทราย สันโป่ง แม่ริมเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งชลประทานที่อุดมสมบูรณ์ จึงมีพื้นที่ทำการเกษตรกรรมมาก ประชากรบางตำบลในอำเภอแมริมจึงยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า ดอกไม้ มันฝรั่ง ถั่วเหลือง ไม้ผลต่าง ๆ เกษตรกรส่วนมากในอำเภอนี้มีการศึกษาด้านต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด ส่งผลให้รายได้ต่อหัวต่อปีต่ำไปด้วย จากการสุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลที่มีการทำการเกษตรพบว่าตำบลจี้เหล็กมีผู้ใหญ่ที่อยู่ในแรงงานคืออายุระหว่าง 15-60 ปี มีการทำอาชีพเกษตรในเปอร์เซ็นต์ที่สูง ประมาณร้อยละ 80

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรในตำบลจี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตรของเกษตรกรตำบลจี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหาความสัมพันธ์

ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรกับความต้องการในการฝึกอบรมของเกษตรกร และเพื่อศึกษา ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตรของเกษตรกรตำบลชี้เหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร กับความต้องการในการฝึกอบรมของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการฝึกอบรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยไปวางแผนในการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการในการฝึกอบรมของเกษตรกร อีกทั้งยังทำให้หน่วยงานที่ทำการฝึกอบรมได้ทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพของเกษตรกรอีกด้วย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรของเกษตรกรตำบลชี้เหล็กมีความสัมพันธ์กับลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. เพศของเกษตรกรที่แตกต่างกัน จะมีความแตกต่างกันในความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรของเกษตรกรตำบลชี้เหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปรที่นำมาศึกษา มีดังนี้

ก. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ ปัจจัยต่อไปนี้คือ

- เพศ
- ระดับการศึกษา
- การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา
- การได้รับข่าวสารทางการเกษตรทางวิทยุในรอบ 1 เดือน
- ประสบการณ์ในการทำอาชีพการเกษตรจนถึงกระทั่งปัจจุบัน
- ความคาดหวังในประโยชน์ของการฝึกอบรม
- ระดับความเชื่อมั่นในการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรม

ข. ตัวแปรตาม (Dependent variable)

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร วัดโดยกำหนดระดับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็น 4 ระดับ ดังนี้คือ ต้องการมาก = 3 ต้องการปานกลาง = 2 ต้องการน้อย = 1 และไม่ต้องการ = 0

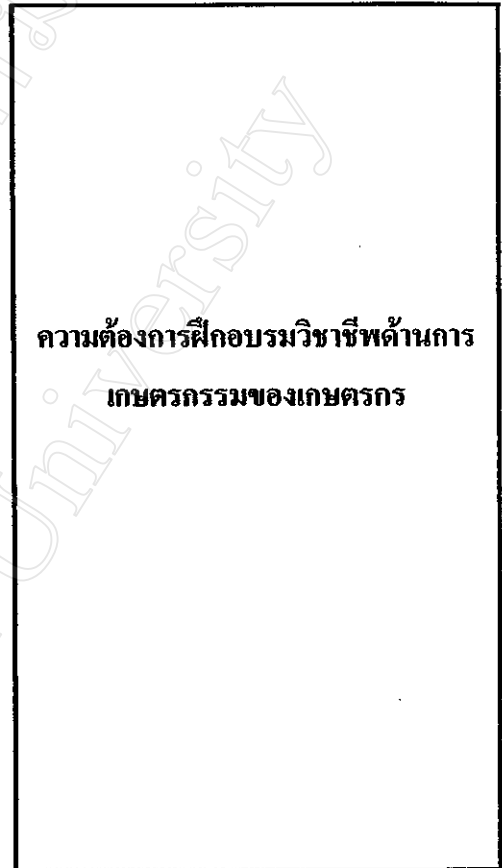
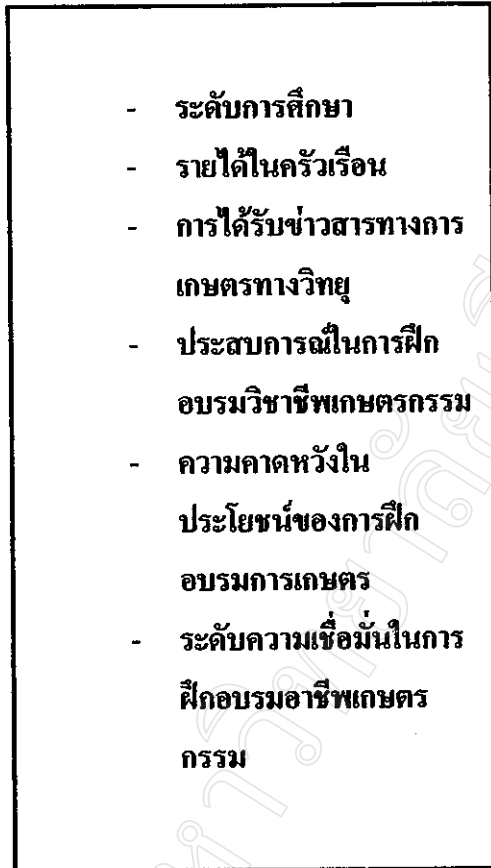
สาขาที่ฝึกอบรมแบ่งได้ดังนี้

- ด้านพืช (ข้าว ไม้ดอก ไม้ผล พืชสมุนไพร ฯลฯ)
- ด้านประมง
- ด้านสัตว์อื่น ๆ
- ด้านเครื่องทุ่นแรง
- ด้านปศุ
- ด้านการตลาดการเกษตร
- ด้านการถนอมอาหาร
- ด้านอื่น ๆ ...

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

นิยามศัพท์

การฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร หมายถึง การนำหลักสูตรการเกษตรมาฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรโดยเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยใช้ระยะเวลาในการอบรมแต่ละครั้งตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป สาขาที่ฝึกอบรมได้แก่ ด้านพืช (ข้าว ไม้ดอก ไม้ผล พืชสมุนไพร ฯลฯ) ด้านประมง ด้านสัตว์อื่น ๆ ด้านเครื่องทุ่นแรง ด้านปศุสัตว์ ด้านการปราบศัตรูพืช ด้านการตลาดการเกษตร ด้านการถนอมอาหารและ ด้านอื่น ๆ ...

ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง ความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม โดยกำหนดความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ต้องการมาก หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการในการฝึกอบรมในระดับมากโดยให้คะแนนเท่ากับ 3
2. ต้องการปานกลาง หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการในการฝึกอบรมในระดับปานกลางโดยให้คะแนน เท่ากับ 2
3. ต้องการน้อย หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการในการฝึกอบรมในระดับน้อย โดยให้คะแนนเท่ากับ 1
4. ไม่ต้องการ หมายถึง ผู้ให้ข้อมูล ไม่มีความต้องการในการฝึกอบรมโดยให้คะแนน เท่ากับ 0

รายได้ของเกษตรกร หมายถึง รายได้รวมทั้งหมดจากภาคเกษตร และนอกภาคเกษตรของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ หมายถึง จำนวนครั้งต่อเดือนของเกษตรกรที่ได้พูดคุยเกี่ยวกับการเกษตรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เช่น เกษตรตำบล ปศุสัตว์อำเภอ

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนพื้นที่ทั้งหมดที่มีหน่วยวัดเป็นไร่ของเกษตรกรทั้งที่เป็นของตนเอง หรือเช่าผู้อื่นทำในปีที่ผ่านมา

ระดับความเชื่อมั่นในการฝึกอบรมอาชีพเกษตร หมายถึง ระดับความเชื่อถือความมั่นใจในอาชีพเกษตรกรรมว่า จะทำให้ครอบครัวของตนมีความมั่นคง มีรายได้พอเพียงต่อการเลี้ยงชีพ และปลดเปลื้องจากภาวะหนี้สิน

ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม หมายถึง ประสบการณ์จากการฝึกอบรมของเกษตรกร วัดโดยดูจากจำนวนครั้งของการฝึกอบรม

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาในระบบของหัวหน้าครอบครัว

ความคาดหวังในประโยชน์ของการฝึกอบรม หมายถึง ความหวังที่เกษตรกรมีต่อการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม โดยที่เกษตรกรมีความเห็นว่า การเข้ารับการฝึกอบรมน่าจะช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของเขาดีขึ้นโดยวัดเป็น 3 ระดับคือ มาก/ปานกลาง/น้อย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University